

sen jo nok imod at tage særligt Hensyn til, hvad der forekom i Udlandet, idet Forholdene var saa forskellige, men jeg maa dog dertil sige, at paa selve Arbejderspørgsmaalets Omraade er Forholdene vist saa nogenlunde de samme Verden over, i den civiliserede Verden i hvert Tilfælde. Det er de samme Problemer, man er stillet overfor, det er den samme Rørelse, den samme socialdemokratiske Opfattelse, der gør sig gældende rundt om i de forskellige Lande, og jeg tror derfor, at man meget vel paa dette Omraade kan drage Lære af, hvorledes Forholdene har udviklet sig i de paagældende Lande.

Det er maaske ikke unaturligt, at dette Spørgsmaal opstaar, thi man ser jo under Kampene mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, som i de senere Aar har udviklet sig til Storkampe, at det ikke alene er de to stridende Parter, som lider under Kampen, men ogsaa den øvrige Del af Samfundet, som ikke tilhører disse to Kategorier, faar sin Del af Byrderne at bære. Storkonflikten i 1925 ramte jo store Kredse af Befolkningen udenfor de to Parter. Man kan ogsaa tænke tilbage paa den Bagerstrejke, vi for nogle Aar siden havde her i København, hvor Forholdene udviklede sig saaledes, at det i visse Dele af Befolkningen betragtedes som en unneutral Handling, hvis en Husmoder eller Husfader søgte at skaffe sig Mel til at bage Brød til sin egen Familie, og hvor det var saaledes, at kun de, der var forsynet med Fagforeningsbog, havde nogen Udsigt til at faa Brød her i København fra Fællesbageriet. Jeg erindrer for min Families Vedkommende, at vi maatte saa langt som til Roskilde for at skaffe os det nødvendige Rugbrød. Naar man er kommet saa langt ud i Forrykthed, er det ganske naturligt, at den Tanke opstaar, at man fra Statens Side skal gribe ind og afgøre Striden.

Tanken om Voldgift lyder derfor meget bestikkende, men der rejser sig straks det Spørgsmaal: Kan denne Sag gennemføres? Man maa erindre, at naar man kommer ud i en saadan Storkonflikt, har Parterne sat noget virkeligt ind paa at gennemføre deres Krav; og det Spørgsmaal opstaar derfor: Vil Parterne bøje sig for en Voldgiftsrets Afgørelse? Og hvis de ikke vil bøje sig, hvilke Magtmidler har man da til at gennemføre en Voldgiftskendelse? Hvis man ikke har saadanne Magtmidler, ja, saa er Situationen jo ikke blevet forbedret. Det ærede Medlem Hr. P. Munch vil naturligvis udtale sin gode Tro baade til Arbejdsgivere og til Arbejdere om, at de loyalt vil bøje sig for en

saadan eventuel Voldgiftsdoms Afgørelse. Men tænker man tilbage paa den store Arbejdskonflikt, som jeg flere Gange har nævnt, og stiller sig det Spørgsmaal: Hvorledes vilde Forholdene have udviklet sig den Gang, hvor der jo var en enkelt Arbejderhøvding, som viste en meget ringe Respekt baade for Forligsmændene, for de samvirkende Fagforbund og for sin højtærede Partifælle, som den Gang indtog den ansvarfulde Stilling som Statsminister? — tror man da, at nævnte Arbejderhøvding eller de Folk, som fulgte ham, vilde have bøjet sig for en saadan Afgørelse? Og hvis de ikke havde bøjet sig, hvilke Magtmidler havde man da haft til at gennemføre denne Voldgiftsrets Bestemmelser?

Jeg vil tillade mig at kaste et Blik ud over, hvorledes Forholdet har været i Udlandet de Steder, hvor man har haft tvungen Voldgift, og jeg skal der først nævne Norge. I 1913 forelagde den norske Regering et Lovforslag, hvori der fandtes Bestemmelser om tvungen Voldgift. Dette Lovforslag blev i 1915 trukket tilbage, og trukket tilbage under Trusel om Generalstrejke fra Arbejdernes Side. I 1916, den 9. Juni, vedtoges imidlertid mod Arbejdernes Stemmer et Forslag om tvungen Voldgift, som gjaldt til 1. April 1921. Men forskellige Grupper af Arbejdere erklærede, kort efter at Forslaget var vedtaget, at man agtede ikke at rette sig efter Afgørelsen. Da Voldgiftskendelsen i 1920 under den store Konflikt, som den Gang omfattede 60 000 Mand, gav Lønforhøjelser, forbedrede Feriebestemmelser og Ret for Arbejderne til en vis Andel i Bedriftsledelsen, saa faldt de misfornøjede Arbejdere til Føje; men fra Arbejdsgivernes Side var man meget misfornøjet med disse Voldgiftsbestemmelser og pønsede kun paa at blive dem kvit. Fra Marts 1922 til April 1923 var der igen en Periode med tvungen Voldgift; men da nu Voldgiftskendelserne gav Lønreduktioner fra 24 til 27 pCt. til Arbejderne, voksede Uroen indenfor Fagforeningerne, og man tabte fra den Side Interessen for Sagen. I en af Stortinget i 1925 nedsat Socialkomité, som afgav Beretning i 1926, gik saavel Arbejdsgiver- som Arbejderrepræsentanter imod denne Tanke, og en norsk Socialpolitiker, Inge Debes, skriver om dette Spørgsmaal, at den tvungne Voldgift har bidraget til at gøre den norske Arbejderbevægelse kommunistisk farvet og svækket Interessen for det almindelige Fagforeningsarbejde.

Paa lignende Maade er det gaaet i Australien. I 1894 gennemførtes i New Zealand en Lov, som fastsatte tvungen